EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 19.6.2024
COM(2024) 619 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

Madalmaade majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitika kohta

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 619 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS

Madalmaade majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitika kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97,[1] eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,[2] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,[3] millega loodi taaste- ja vastupidavusrahastu. Taaste- ja vastupidavusrahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb ELi rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab see kaasa majanduslikule ja sotsiaalsele taastumisele ning kestlike reformide ja investeeringute tegemisele, et eelkõige edendada rohe- ja digipööret ning muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust ELis ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist.

---

1 ELT L, 2024/1263, 30.4.2024 ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 ELT L 306, 23.11.2011, lk 25. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

(2) 27. veebruaril 2023 vastu võetud REPowerEU määruse[4] eesmärk on järk-järgult kaotada ELi sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitaks saavutada energiajulgeoleku ja mitmekesistada liidu energiavarustust ning edendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. Madalmaad lisasid oma riiklikusse taaste- ja vastupidavuskavasse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke.

(3) 16. märtsil 2023 avaldas komisjon teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“,[5] et anda teavet poliitiliste otsuste tegemiseks ja luua raamtingimused majanduskasvu hoogustamiseks. Teatises käsitletakse konkurentsivõimet üheksa üksteist tugevdava teguri kaudu. Nende tegurite hulka kuuluvad muu hulgas juurdepääs erakapitalile, teadusuuringud ja innovatsioon, haridus ja oskused ning ühtne turg, mis on esmatähtsad poliitikaprioriteedid reformide ja investeeringute elluviimiseks, et lahendada praegused tootlikkusega seotud probleemid ning suurendada ELi ja selle liikmesriikide pikaajalist konkurentsivõimet. Pärast kõnealust teatist esitas komisjon 14. veebruaril 2024 ühtse turu ja konkurentsivõime aruande[6]. Aruandes on üksikasjalikult kirjeldatud Euroopa ühtse turu tugevaid külgi ja probleeme ning kajastatud aasta jooksul toimunud muutusi, tuginedes eespool nimetatud üheksale konkurentsivõimet edendavale tegurile.

(4) 21. novembril 2023 võttis komisjon vastu 2024. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi,[7] mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2024) tsükli algust. 22. märtsil 2024 kiitis Euroopa Ülemkogu analüüsi prioriteedid konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme raames heaks. 21. novembril 2023 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu ka 2024. aasta häiremehhanismi aruande, milles nimetati Madalmaid ühe liikmesriigina, keda võib mõjutada tasakaalustamatus või kelle puhul on oht, et teda võib mõjutada tasakaalustamatus, ja kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka arvamuse Madalmaade 2024. aasta eelarvekava kohta. Komisjon võttis vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta, mille nõukogu võttis vastu 12. aprillil 2024, ning ettepaneku 2024. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist ning mille nõukogu võttis vastu 11. märtsil 2024.

(5) 30. aprillil 2024 jõustus ELi uus majanduse juhtimise raamistik. Raamistik hõlmab uut Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97. See hõlmab ka muudetud määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kohta ja muudetud direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku kohta[8]. Uue

---

4 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1 ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

8 Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ja nõukogu 29. aprilli 2024.

raamistiku eesmärgid on valitsemissektori võla jätkusuutlikkus ning kestlik ja kaasav majanduskasv järkjärgulise konsolideerimise ning reformide ja investeeringute kaudu. Sellega edendatakse riikide isevastutust ja keskendutakse rohkem keskpikale perspektiivile koos nõuete tõhusama ja sidusama täitmise tagamisega. Iga liikmesriik peaks esitama nõukogule ja komisjonile riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad sisaldavad liikmesriigi eelarve-, reformi- ja investeerimiskohustusi ning hõlmavad riikliku seadusandliku tsükli pikkusest sõltuvalt nelja- või viieaastast planeerimisperioodi. Riiklikes keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavades esitatud netokulude[9] kava peaks olema kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 nõuetega, sealhulgas nõudega hoida valitsemissektori koguvõlg usutavas langustrendis või viia see langustrendi hiljemalt kohandamisperioodi lõpuks või hoida see mõistlikul tasemel allpool 60 % SKPst ning viia valitsemissektori eelarvepuudujääk keskpika perioodi jooksul alla kontrollväärtuse 3 % SKPst ja/või hoida see allpool kõnealust kontrollväärtust. Kohandamisperioodi võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik võtab kohustuse teha asjakohased reformid ja investeeringud vastavalt määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele. Nende kavade koostamise toetamiseks esitab komisjon [21. juunil] 2024 liikmesriikidele suunised nende esitatavate kavade ja järgnevate iga-aastaste eduaruannete sisu kohta ning edastab kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 5 neile eelarvekohanduste tehnilised suunised (vajaduse korral võrdlustrajektoorid ja tehnilise teabe). Liikmesriigid peaksid esitama oma keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava 20. septembriks 2024, välja arvatud juhul, kui liikmesriik ja komisjon lepivad kokku tähtaja pikendamises mõistliku aja võrra. Liikmesriigid peaksid tagama, et kaasatakse nende parlamendid ning vajaduse korral konsulteeritakse sõltumatute eelarveasutuste, sotsiaalpartnerite ja muude riigi sidusrühmadega.

(6) 2024. aastal jätkab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta arenemist kooskõlas taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavad aitavad tulemuslikult käsitleda kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on viimastel aastatel esitatud asjakohastes riigipõhistes soovitustes esile toodud. 2019., 2020., 2022. ja 2023. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mida on läbi vaadatud, ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

(7) 7. juulil 2022 esitasid Madalmaad vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega. 4. oktoobril 2022 võttis nõukogu vastu Madalmaade taaste- ja

---

aasta direktiiv (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

9 Netokulu, nagu on määratletud nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määruse (EL) 2024/1263 artiklis 2 (ELT L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Netokulu – valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmist käsitleva otsuse,[10] mida muudeti 24. oktoobril 2023 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 2, et ajakohastada tagastamatu rahalise toetuse maksimaalset summat ja lisada REPowerEU peatükk[11]. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsusest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Madalmaad on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjaomased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

(8) 29. aprillil 2024 esitasid Madalmaad kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 4 lõikega 1 oma 2024. aasta riikliku reformikava ja 30. aprillil 2024 oma 2024. aasta stabiilsusprogrammi. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2024. aasta riiklik reformikava ka Madalmaade kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.

(9) 19. juunil 2024 avaldas komisjon Madalmaade kohta 2024. aasta riigiaruande[12]. Selles hinnati Madalmaade edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2023 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõte sellest, kuidas Madalmaad on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Selle analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Madalmaade edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning ELi peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

(10) Komisjon tegi määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Madalmaade kohta põhjaliku analüüsi. Peamised järeldused, milleni komisjoni töötajad jõudsid oma hinnangus Madalmaade makromajandusliku haavatavuse kohta kõnealuse määruse kohaldamisel, avaldati 2024. aasta märtsis[13]. 19. juunil 2024 jõudis komisjon järeldusele, et Madalmaades esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Eelkõige on Madalmaad haavatavad erasektori suure võla tõttu ülehinnatud eluasemeturu kontekstis, millel on piiriülene tähtsus ja mis tekitavad mõningatest edusammudest hoolimata endiselt muret. Jooksevkonto suure ülejäägiga seotud haavatavusi on leevendanud suhteliselt kiire sisenõudluse kasv. Suur jooksevkonto ülejääk jääb eeldatavasti püsima kaupade ja teenuste kaubanduse märkimisväärse ülejäägi tõttu, mis kajastab sisemaiste säästude ülejääki võrreldes investeeringutega majandusse tervikuna. Sisenõudlus on viimastel aastatel siiski kasvanud jõulisemalt kui euroalal keskmiselt, mis viitab sellele, et jooksevkonto ülejäägi ülekandumine ülejäänud piirkonnale on muutumas vähem murettekitavaks. Rahvusvaheliste ettevõtete märkimisväärne kohalolu Madalmaades, ettevõtete jaotamata kasumi statistiline mõju ning välismaal investeeritud suuri sääste koguvate pensionifondide roll on tegurid, mis põhjustavad suurt säästude investeerimise puudujääki. Erasektori võlg vähenes 2023. aastal jätkuvalt märkimisväärselt ja võib ka edaspidi väheneda, kuid võlg on endiselt suur. Võla kõrge tase koos suurte mittelikviidsete varadega, peamiselt eluasemete ja pensionisäästudega, muudab leibkonnad muutuvate majandustingimuste suhtes

[10] Nõukogu 4. oktoobri 2022. aasta rakendusotsus Madalmaade taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (ST 12275//22; ST12275//22 ADD1).

[11] Nõukogu 24. oktoobri 2023. aasta rakendusotsus, millega muudetakse nõukogu 4. oktoobri 2022. aasta rakendusotsust Madalmaade taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmise kohta (ST 13613/1/23).

[12] SWD(2024) 619 final.

[13] SWD(2024) 82 final.

haavatavaks, eriti arvestades ülehinnatud eluasemeturgu. Eluasemehindades toimus eelmise aasta suuremas jaos mõningane korrektsioon karmimate rahastamistingimuste taustal, kuid need jäävad ikkagi ülehinnatuks ehkki vähem kui enne. Tuvastatud nõrkade kohtade kõrvaldamiseks on võetud meetmeid, kuid vaja on täiendavaid jõupingutusi. Eluasemepuuduse probleemi jõulisemaks lahendamiseks võiks kasutada mitmesuguseid võimalusi, suurendades eluasemeinvesteeringuid, kõrvaldades takistusi uute eluruumide ehitamiselt ning kehtestades maksusoodustusi võlapõhiselt rahastatava koduomandi puhul. Eraüürituru hiljutised reformid ei soodusta tõenäoliselt eluasemete kättesaadavust.

(11) Eurostati kinnitatud andmete põhjal[14] suurenes Madalmaade valitsemissektori eelarvepuudujääk 0,1 %-lt SKPst 2022. aastal 0,3 %-le SKPst 2023. aastal, samas kui valitsemissektori võlg vähenes 50,1 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 46,5 %-le SKPst 2023. aasta lõpus.

(12) 12. juulil 2022 soovitas nõukogu[15] Madalmaadel võtta meetmeid, tagamaks 2023. aastal, et riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv on kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga,[16] võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Madalmaadel soovitati olla valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Madalmaadel suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades taaste- ja vastupidavusrahastut ning muid liidu vahendeid. Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika[17] 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes pärssiv (0,8 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) andis 2023. aastal eelarvepoliitikasse pärssiva panuse 0,9 % SKPst. See hõlmab energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamatele leibkondadele ja ettevõtetele suunatud erakorraliste toetusmeetmete kulude suurenemist 0,4 % SKPst. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv 2023. aastal oli kooskõlas nõukogu soovitusega. Riiklikult rahastatavad investeeringud moodustasid 2023. aastal 3,1 % SKPst, mis tähendab võrreldes 2022. aastaga vähenemist 0,1 protsendipunkti[18]. Madalmaade avalik sektor investeeris rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, näiteks ülekoormatud elektrivõrgu laiendamine, üldkasutatavate hoonete energiatõhususe parandamine ja kiire internetiühenduse laiendamine maapiirkondades. Madalmaad esitasid 24. mail taaste- ja vastupidavusrahastu raames esimese maksetaotluse, mida komisjon praegu hindab.

---

14 Eurostat – Euro Indicators, 22.4.2024.

15 Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Madalmaade majanduspoliitikat ja esitatakse nõukogu arvamus Madalmaade 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 154).

16 Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on Madalmaade keskpika perioodi potentsiaalne SKP kasv, mida kasutatakse eelarvepoliitika mõõtmiseks, 2023. aastal nominaalväärtuses 9,7 %, tuginedes kümne aasta keskmisele potentsiaalsele reaalkasvu määrale ja 2023. aasta SKP deflaatorile.

17 Eelarvepoliitika on määratletud valitsemissektori eelarvepositsiooni iga-aastase muutuse näitajana. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka ELi eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat mõõdetakse i) keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu ja ii) esmaste kulude (ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) muutuse erinevusena, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatute toetuste ja muude ELi vahenditega rahastatavaid kulusid.

18 Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud suurenesid 2022. aastaga võrreldes 0,2 protsendipunkti.

(13) 2024. aasta stabiilsusprogrammi peamised prognoosid võib kokku võtta järgmiselt. Eelarveprognooside aluseks oleva makromajandusliku stsenaariumi kohaselt on SKP reaalkasv 2024. aastal 1,1 % ja 2025. aastal 1,6 %. Valitsemissektori eelarvepuudujääk peaks 2024. aastal suurenema 2,0 %-le SKPst ja olema 2025. aastal 2,1 % SKPst, samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aasta lõpuks suurenema 46,8 %-le ja 2025. aasta lõpuks 48,1 %-le. Pärast 2025. aastat peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk suurenema 3,3 %-le SKPst 2026. aastal, 2,6 %-le SKPst 2027. aastal ja 3,2 %-le SKPst 2028. aastal. Seega ei lange valitsemissektori eelarvepuudujääk programmiperioodi jooksul kavakohaselt alla aluslepingus sätestatud kontrollväärtust ehk 3 % SKPst. Samas peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse pärast 2025. aastat suurenema järk-järgult 52,0 %-ni 2028. aastal.

(14) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2024. aastal 0,8 % ja 2025. aastal 1,5 % ning THHI inflatsioon on 2024. aastal 2,5 % ja 2025. aastal 2,0 %.

(15) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal 2,0 % SKPst, samas kui valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks 2024. aasta lõpuks tõusma 47,1 %-le. Eelarvepuudujäägi suurenemine 2024. aastal kajastab peamiselt tulude alalaekumist, mis on tingitud väga ulatuslikust dividendide jaotamisest 2023. aastal, kuna 2024. aastal peaks suurenema dividenditulumaks, kulutused sotsiaaltoetustele, et taastada väikese sissetulekuga leibkondade ostujõud, Ukrainale antav abi ning valitsuse kliima-, taristu- ja kaitsefondide kaudu tehtavad avaliku sektori investeeringud. Komisjoni prognooside kohaselt on eelarvepoliitika 2024. aastal üldjoontes ekspansiivne (0,4 % SKPst).

(16) Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt rahastatakse 2024. aastal taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatust toetusest kulusid mahus 0,1 % SKPst (2023. aastal 0,1 % SKPst). Taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest rahastatavad kulutused võimaldavad teha kvaliteetseid investeeringuid ja viia ellu tootlikkust suurendavaid reforme, ilma et see mõjutaks otseselt Madalmaade valitsemissektori eelarvepositsiooni ja võlga.

(17) 14. juulil 2023 soovitas nõukogu[19] Madalmaadel järgida konservatiivset eelarvepoliitikat, eelkõige piirata riiklikult rahastatavate esmaste netokulude nominaalkasvu[20] nii, et see ei ületaks 2024. aastal 3,5 %. Liikmesriikidel paluti 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarvekava koostamisel võtta arvesse, et komisjon teeb 2023. aasta eelarve täitmise andmete põhjal nõukogule ettepaneku algatada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid Madalmaade riiklikult rahastatavad esmased netokulud suurenema 2024. aastal 6,6 %, mis ületab soovitatud maksimaalset kasvumäära. See riiklikult rahastatavate esmaste netokulude soovitatud maksimaalset kasvumäära ületav kulu on 2024. aastal 1,3 % SKPst. 2023. aastal olid netokulud siiski väiksemad, kui eeldati soovituse esitamise ajal (1,3 % SKPst). Kuna 2024. aasta soovitus sõnastati kasvuna, tuleb vastavuse hindamisel arvesse võtta ka 2023. aasta baasmõju. Kui netokulud oleksid 2023. aastal olnud samad, mida eeldati soovituse

[19] Nõukogu 14. juuli 2023. aasta soovitus, milles käsitletakse Madalmaade 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Madalmaade 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 312, 1.9.2023, lk 176).

[20] Esmased netokulud on määratletud kui riiklikult rahastatavad kulud, millest on maha arvatud i) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, ii) intressikulud, iii) tsüklilise töötuse kulud ning iv) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

esitamise ajal, oleks sellest tulenev netokulude kasvumäär 2024. aastal olnud soovitatud kasvumäärast suurem alla 0,1 % võrra SKPst. Seetõttu leitakse, et riiklikult rahastatavad esmased netokulud ei pruugi olla soovitusega täielikult kooskõlas.

(18) Peale selle soovitas nõukogu Madalmaadel kaotada 2023. ja 2024. aastal võimalikult kiiresti kehtivad erakorralised energiatoetusmeetmed ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Nõukogu täpsustas, et kui uue energiahindade tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tuleks Madalmaadel tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaks erakorralistest energiatoetusmeetmetest tulenev eelarve netokulu[21] olema 2023. aastal 1,0 % SKPst , 2024. aastal 0,1 % SKPst ja 2025. aastal 0,0 % SKPst. Eelkõige eeldatakse, et 2024. aastal jäävad kehtima diislikütuse ja bensiini vähendatud aktsiisid. Kui sellega seotud kokkuhoidu kasutataks valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks, nagu nõukogu soovitas, tähendaksid need prognoosid eelarve kohandamist 0,9 % SKPst 2024. aastal, samas kui riiklikult rahastatavad esmased netokulud[22] annavad kõnealusel aastal eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,5 % SKPst. Prognooside kohaselt kaotatakse erakorralised energiatoetusmeetmed 2023. ja 2024. aastal võimalikult kiiresti. See on kooskõlas nõukogu soovitusega. Siiski ei kasutata sellega seotud sääste prognooside kohaselt täielikult ära valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. See ei pruugi olla nõukogu soovitusega kooskõlas.

(19) Lisaks soovitas nõukogu Madalmaadel säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada taaste- ja vastupidavusrahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks. Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosi kohaselt peaksid riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud 2024. aastal jääma stabiilseks 3,1 % juures SKPst (2023. aastal 3,1 %). See on kooskõlas nõukogu soovitusega. Samal ajal prognoositakse, et ELi vahenditest, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu toetustest, rahastatavad avaliku sektori kulud peaksid 2024. aastal jääma samale tasemele 0,2 % SKPst.

(20) Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, hinnatakse komisjoni 2024. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk on 2025. aastal 2,1 % SKPst. Eelarvepuudujäägi suurenemine 2025. aastal kajastab peamiselt valitsuse kavandatud avaliku sektori investeeringute kasvu. Valitsemissektori võla suhe SKPsse peaks suurenema 2025. aasta lõpus 48,4 %-le.

(21) Peamiselt elukohalt kui kinnisvaralt, pensionivaralt ja osaühingutes hoitavatelt investeeringutelt saadud tulu maksustatakse soodsate määradega võrreldes aktsiatesse ja võlakirjadesse tehtud investeeringutelt saadava tuluga. Lisaks arvutatakse aktsiatesse ja võlakirjadesse tehtud investeeringutelt võetav tulumaks pigem eeldatava

---

21 Näitaja kajastab meetmete aastast eelarvekulu, milles on võetud arvesse tulusid ja kulusid ning millest on asjakohasel juhul arvatud maha energiatarnijate erakorralisele kasumile kehtestatud maksudest saadud tulud.

22 Panust mõõdetakse valitsemissektori esmaste kulude (millest on maha arvatud i) kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmetega kaasnev täiendav eelarvemõju, ii) ühekordsed meetmed, iii) tsüklilise töötuse kulud ning iv) taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavad kulud) muutusena keskpika perioodi (10 aasta) keskmise potentsiaalse nominaalse majanduskasvu suhtes ja väljendatakse suhtena nominaalsesse SKPsse).

kui tegeliku tulu põhjal. Elamukinnisvara sooduskohtlemine hüpoteeklaenude intresside tulust mahaarvamise kaudu koos väikese arvestusliku üürimaksuga suurendab nõudlust eluasemeturul ja tõstab hindu. Lisaks kohaldatakse pensionisäästude suhtes maksusoodustust kuni suhteliselt kõrge sissetulekuni. Selle tulemusena on leibkondade jõukus Madalmaades tihedalt koondunud mittelikviidsetesse varaliikidesse, nagu eluase või pensionifondid. See muudab leibkonnad majandussõkkide ajal riskialtimaks ega võimalda paljudel juhtudel luua nende eluea jooksul optimaalset tarbimismustrit. Ebavõrdne maksualane kohtlemine varaliikide piires ja nende vahel põhjustab ka maksuarbitraaži ja võib kallutada kapitali tõhusat jaotamist. Seetõttu on selline ebavõrdne kohtlemine tähtis makromajandusliku tasakaalustamatuse vähendamise seisukohast.

(22) Lisaks eespool nimetatud maksusoodustustele on eluasemeturu ülehindamine tingitud ka uute eluruumide vähesest pakkumisest. Selliste takistuste kõrvaldamine, mis praegu pärsivad investeeringuid, sealhulgas elamuehitusse, võimaldaks valitsusel edukalt ellu viia oma eluasemepakkumise suurendamise plaane ning aidata kaasa välispositsiooni tasakaalustamisele. Seetõttu on selliste takistuste eemaldamine tähtis makromajandusliku tasakaalustamatuse kõrvaldamiseks. Samal ajal on eraüüriturg suhteliselt väike, mistõttu on koduomandile taskukohase hinnaga ja kättesaadavate alternatiivide pakkumine piiratud. Taskukohase üüripinna puudumine kahjustab ka tööjõu liikuvust ja sotsiaalset sidusust.

(23) Madalmaades on hästi välja arendatud pikaajalise hoolduse süsteem. Kuigi pikaajalise hoolduse kulud on Madalmaades juba suurimad ELis, suurenevad need eeldatavasti märkimisväärselt. 2022. aastal moodustasid pikaajalise hoolduse kogukulud Madalmaades 3,8 % SKPst, mis on kaugelt ELi suurim näitaja. 2024. aasta rahvastiku vananemise aruandes prognoositakse, et see näitaja suureneb 2040. aastaks 1,0 protsendipunkti ja 2070. aastaks 1,9 protsendipunkti võrra. Lisaks on hooldusteenuste osutamise ühikuhind Madalmaades üks ELi kõrgemaid, isegi kui seda mõõdetakse protsendina SKPst elaniku kohta. See näitab, et pikaajalise hoolduse eelarvelist jätkusuutlikkust on võimalik parandada, vähendades süsteemi ebatõhusust ja säilitades selle kõrge kvaliteedi ja katvuse. Sellise ebatõhususe näiteks on see, et omavalitsustel, kes on Madalmaades koduhoolduse pakkujad, on stiimulid kanda vastutus patsientide eest üle hooldekodude sektorile, selle asemel et jätkata neile kodu- ja kogukonnapõhise hoolduse pakkumist nii kaua kui võimalik. Lisaks võiks vähendada pikaajalise hoolduse süsteemi ebatõhusust, näiteks kasutades rohkem digitaalseid ja innovatiivseid lahendusi või investeerides ennetusse, et lükata edasi pikaajalise hoolduse vajaduste tekkimine ja sõltuvus igapäevasest toetamisest.

(24) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Need peaksid aitama tulemuslikult lahendada kõiki probleeme või märkimisväärset osa probleemidest, mis on kindlaks tehtud asjakohastes riigipõhistes soovitustes. Järelejäänud aja jooksul on tähtis kiiresti jätkata kava, sealhulgas REPowerEU peatüki tulemuslikku rakendamist, et suurendada Madalmaade pikaajalist konkurentsivõimet rohe- ja digipöörde kaudu, tagades samal ajal sotsiaalse õigluse. Kavast tulenevate kohustuste täitmiseks 2026. aasta augustiks on oluline, et Madalmaad kiirendaksid märkimisväärselt reformide elluviimist ja tagaksid eelkõige riigipõhiste soovitustega seotud reformide tulemusliku rakendamise. Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus taaste- ja vastupidavuskava eduka rakendamise eest.

(25) Osana ühtekuuluvuspoliitika fondide vahehindamisest vastavalt määruse (EL) 2021/1060 artiklile 18 peavad Madalmaad iga programmi 2025. aasta märtsiks läbi vaatama, võttes muu hulgas arvesse 2024. aasta riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme, samuti riiklikku energia- ja kliimakava. Läbivaatamise tulemuste alusel eraldatakse lõplikult iga programmiga ette nähtud ELi rahastus. Madalmaad on teinud edusamme ühtekuuluvuspoliitika ja Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel, kuid on probleeme, mis on jätkuvalt lahendamata. Ehkki piirkondlikud erinevused SKPs elaniku kohta on püsinud stabiilsed ja kõik piirkonnad on konkurentsivõime poolest ELi keskmisest tunduvalt kõrgemal, mõjutab üleminek süsinikuneutraalsele majandusele piirkondi, kus on heitemahukate tööstusharude klastrid. Tähtis on kiirendada ühtekuuluvuspoliitika rakendamist ja programmides kokku lepitud prioriteedid on endiselt asjakohased. Eesmärk toetada rohe- ja digipöördega seotud innovatsiooni ning rohemajandust piirkondades, mille tööstusklastrid on kliimamuutustest kõige rohkem mõjutatud, on endiselt väga tähtis. Samuti on asjakohane toetada ühiskondlikke üleminekuid suurte linnade mahajäänud piirkondades. Ka edaspidi on vaja võtta meetmeid sotsiaalse ja tööturu ebavõrdsuse vähendamiseks, investeerida võrdsetesse (tööhõive)võimalustesse ja võidelda diskrimineerimise vastu. Ühtekuuluvuspoliitika programmide vahehindamisel tuleks edendada võimalusi katsetada lahendusi, mis aitavad vähendada elektrivõrgu ülekoormust ja toetada Madalmaade rohepööret. Madalmaad võiksid kasutada Euroopa strateegilise tehnoloogia platvormi algatust, et toetada tööstuse ümberkujundamist ja hõlbustada investeeringuid nullnetotehnoloogia tootmisse, sealhulgas täiendus- ja ümberõppesse.

(26) Lisaks taaste- ja vastupidavuskava ja muude ELi vahendite abil käsitletavatele majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisavad Madalmaad silmitsi mitmete muude probleemidega, mis on seotud tööturu killustumise, tööjõu- ja oskuste nappuse, põhihariduse, fossiilkütustest sõltuvuse ning liigse lämmastiku sadestumisega.

(27) Paindliku tööhõive (nii ajutise töölepinguga töötajad kui ka füüsilisest isikust ettevõtjad) osakaal tööturul on Madalmaades endiselt suur. See osutab tööturu killustumise püsivale ohule, millel on iseäranis moonutav mõju tööturu äärealadel. Ühtlasi võib see suurendada võimaluste ebavõrdsust ja vähendada tootlikkust. Tööturu teatav paindlikkus võib aidata kaasa majanduse kohanemisvõimele ja võtta paremini arvesse individuaalseid eelistusi. Paindlike tööhõivevormide ülemäärane kasutamine võib siiski avaldada töötajatele ja majandusele laiemalt negatiivset mõju. Näiteks osalemine koolituses ja elukestvas õppes on väljakutse neile, kellel on paindlik lepinguline töökorraldus, ja see omakorda vähendab investeeringuid oskustesse ning kahjustab tööviljakust. Madalmaade valitsus tegi koostöös sotsiaalpartneritega teatavaks meetmed, et tegeleda alalise ja paindliku töökorralduse vaheliste erinevustega. Need meetmed hõlmavad nulltunnilepingute kaotamist ja *on-call* lepingute asendamist uut tüüpi lepingutega, mis tagavad töötajatele suurema sissetulekukindluse, ning renditöötajate töökohakindluse parandamist. Plaanide kinnitamisel ja tulemuslikul rakendamisel on tähtis teha kiireid edusamme, et teatavat liiki töölepingu valik sõltuks töökohapõhistest vajadustest või töötajate eelistustest, parandades samas paindliku töölepingu alusel töötavate inimeste tööhõivet ja sotsiaalset positsiooni ning vähendades tööturu killustatust.

(28) Tööjõudu ja oskusi nappis Madalmaade tööturul juba enne COVID-19 pandeemiat, kuid probleem on sellest ajast veelgi laialdasem. Sellistes sektorites nagu IKT, tervishoid, haridus, tehnilised töökohad ja rohepöördega seotud töökohad on struktuursed puudujäägid, mis eeldatavasti ei kao, osaliselt demograafilise arengu

tõttu. Vaatamata suurele üldisele tööturul osalemise määrale leidub Madalmaades ikka veel kasutamata potentsiaalseid töötajaid, nagu sisserändaja taustaga inimesed ja osaajatööga töötajad. Osa tööjõu alakasutamine koos oskuste nappusega ohustab Madalmaade konkurentsivõimet ja võib pidurdada investeeringuid, sealhulgas uute eluruumide ehitamisse, mis omakorda mõjutab Madalmaade makromajanduslikku tasakaalustamatust. Nende probleemide lahendamiseks on vaja terviklikku lähenemisviisi, võttes arvesse ka sektoripõhiseid vajadusi ja takistusi. Tööjõu pakkumise suurendamiseks võiks inimesi motiveerida töötama rohkem tunde, sealhulgas töökvaliteeti ning töö- ja eraelu tasakaalu edendavate poliitikameetmete kaudu. Lisaks võib täiend- või ümberõppe võimaluste parandamine sihipäraste ja kohandatud meetmete abil, eelkõige tööturu äärealadel olevate ja tööturult eemalejäänud inimeste jaoks, aidata leevendada tööjõu ja oskuste nappust ning parandada sotsiaalseid tulemusi. Võttes arvesse praegust töötajate nappust sektorite lõikes ja tööviljakuse paigalseisu, võiksid nõudluse poole poliitikameetmed keskenduda suure lisandväärtusega sektorite ja ühiskondlike probleemidega seotud sektorite edendamisele, nagu haridus ja tervishoid, sektoritevahelise liikuvuse edendamisele ning tootlikkuse tõusu ja teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute suurendamisele.

(29) Hoolimata endiselt suhteliselt suurest, kuigi vähenevast väga heade õpitulemustega 15-aastaste õpilaste osakaalust, näitavad rahvusvahelise õpilaste hindamise programmi (PISA) 2022. aasta tulemused matemaatika, loodusteaduste ja lugemisoskuse alal kehvade tulemustega õpilaste arvu järsku suurenemist. Langus on keskhariduse eri astmete lõikes väga erinev, kusjuures kõige madalama astme – kutsekeskhariduse (VMBO) – õpilaste tulemused on kõige rohkem halvenenud. Liiatigi on rändetaustaga õpilaste (koduriigis sündinud õpilased, kelle vanemad on välismaal sündinud, ja välismaal sündinud õpilased) alasooritus peaaegu kaks korda sagedasem kui rändetaustata õpilastel matemaatikas ja loodusteadustes, samas kui erinevus lugemisoskuses on mõnevõrra väiksem. Põhioskuste halvenemine on üks ELi tõsisemaid ning kahjustab haridus- ja tööturuväljavaateid ning pikaajalist tootlikkust ja konkurentsivõimet. Õpetajate süvenev nappus võib suurendada probleeme oskuste arendamisel ning hariduse võrdsuse ja kvaliteedi tagamisel. Seetõttu võiksid Madalmaad hinnata kehtivaid põhioskustega seotud meetmeid ja need vajaduse korral läbi vaadata, et suurendada nende mõju, eelkõige ebasoodsas olukorras olevate õpilastega koolides. Lisaks võiksid Madalmaad võtta meetmeid, et suurendada keskkoolide läbitavust ja suurendada stiimuleid, et meelitada rohkem õpetajaid ebasoodsas olukorras olevatesse koolidesse.

(30) Elektrivõrgu üha suureneva ülekoormuse tõttu on võrguoperaatorid sageli sunnitud uute elektritootjate ja tarbijate võrgule juurdepääsu taotlused tagasi lükkama. Võrgu ülekoormus võib aeglustada üleminekut puhtale energiale ja piirata majandustegevust, olles seega Madalmaade makromajandusliku tasakaalustamatuse seisukohast asjakohane. Seepärast on tähtis suurendada ülekande- ja jaotusvõrgu võimsust ja paindlikkust, et tagada elektrivarustuskindlus, kiirendada nii maismaa kui ka avamere taastuvenergiataristu kasutuselevõttu, rahuldada elektrinõudlust ja parandada konkurentsivõimet. 2023. aasta detsembris vastu võetud riiklikus energiasüsteemi kavas kutsutakse üles investeerima täiendavasse võrgu- ja salvestusvõimsusse, mida tuleks teha nüüd. Selleks et soodustada vajalikke investeeringuid elektritaristu laiendamisse, on äärmiselt tähtis kiirendada elektri ülekande- ja jaotusvõrkude loamenetlusi. See kiirendaks ka maismaa ja avamere taastuvenergiaprojektide rakendamist. Raamtingimuste osana tuleks tegeleda ülekoormusega tehniliste meetmete ja normide abil (nt tariifistiimulid või tipptunnipiirangud).

(31) Intensiivsed põllumajandustavad võivad põhjustada liigset lämmastiksaastet, millel on tõsised tagajärjed mulla seisundile ning vee- ja mereökosüsteemidele ja mis kahjustab looduskapitali, seades samal ajal märkimisväärseid piiranguid lämmastiksaastet tekitava ehitustegevuse lubamisele ja taastuvenergiataristu kasutuselevõtule. Seetõttu on need tavad Madalmaade makromajandusliku tasakaalustamatuse seisukohast asjakohased. Jätkuvat toetust on vaja kestlikule põllumajandusele, sealhulgas mahepõllumajandusele üleminekuks, tagades samal ajal konkurentsivõime ja sotsiaalse õigluse. Kooskõlas Madalmaade ÜPP strateegiakavaga[23] saaksid Madalmaad kasu kariloomade arvu vähendamisest, ringmajandusele ja mahepõllumajandusele ülemineku kiirendamisest, taassoostamisest ja süsinikurikaste muldade tootmistsüklist kõrvaldamisest ning keemiliste pestitsiidide ja anorgaaniliste väetiste kasutamise vähendamisest. Lisaks saaks parandada põllumajandustootjate positsiooni väärtusahelas, näiteks ELi kvaliteedimärkide edasiarendamise, tootjaorganisatsioonide suurema tunnustamise, põllumajanduse edasise digitaliseerimise ja innovatsiooni ning mahepõllumajanduslike toodete parema kättesaadavuse kaudu tarbijatele. Saastuse vältimisse ja kontrolli ning säästvasse veemajandusse tehtavaid investeeringuid võiks veelgi suurendada.

(32) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2024. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada soovitust euroala majanduspoliitika kohta. Madalmaade puhul aitavad soovitused 1, 2, 3 ja 4 rakendada esimest, teist, kolmandat, neljandat ja viiendat euroala käsitlevat soovitust.

(33) Võttes arvesse komisjoni põhjalikku analüüsi ja tasakaalustamatuste olemasolu käsitlevaid järeldusi, kajastub määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud soovitus allpool esitatud soovituses 1. Soovituses 1 osutatud meetmed aitavad vähendada erasektori suure võlaga seotud haavatavust ülehinnatud eluasemeturu kontekstis. Soovitus 1 aitab kõrvaldada tasakaalustamatust ja rakendada soovitust euroala kohta kooskõlas põhjendusega 31,

SOOVITAB Madalmaadel võtta 2024. ja 2025. aastal järgmisi meetmeid.

1. Esitada õigeaegselt keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Piirata kooskõlas reformitud stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetega netokulude[24] kasvu 2025. aastal määrani, mis on kooskõlas valitsemissektori eelarvepuudujäägi säilitamisega allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst ja valitsemissektori võla hoidmisega mõistlikul tasemel keskpikas perspektiivis. Ühtlustada muu hulgas jõukusest saadava eri liiki tulude maksustamist, et vähendada leibkondade puhul laenuvahendite kasutamise soodustamist. Kõrvaldada uute eluruumide ehitamise takistused ning tagada eluasemete taskukohasus ja kättesaadavus eraüüriturul. Tegeleda elanikkonna vananemisega seotud kulude eeldatava suurenemisega, muutes pikaajalise hoolduse süsteemi kulutõhusamaks.

---

23 C(2022) 9800 final.

24 Vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artikli 2 lõikele 2 on netokulud valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud intressikulud, kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

2. Kiirendada tunduvalt taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki rakendamist, tagades reformide ja investeeringute lõpuleviimise 2026. aasta augustiks. Kiirendada ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamist. Jätkata vahehindamise raames keskendumist kokkulepitud prioriteetidele ning edendada testimist ja katsetamist, et vähendada elektrivõrkude ülekoormust võttes samal ajal arvesse võimalusi, mida pakub Euroopa strateegilise tehnoloogia platvorm konkurentsivõime parandamiseks.

3. Võtta meetmeid, et vähendada stiimuleid paindlike või ajutiste töölepingute kasutamiseks. Tegeleda struktuurse ja sektoripõhise tööjõu- ja oskuste nappusega, sealhulgas kasutades ära alakasutatud tööjõupotentsiaali ning soodustades liikuvust suure tootlikkusega sektoritesse ja ühiskondlike probleemidega seotud sektoritesse. Parandada põhioskusi, tegeleda õpetajate nappusega ja pakkuda kohandatud toetust ebasoodsas olukorras olevatele koolidele.

4. Parandada raamtingimusi, et suurendada investeeringuid elektri ülekande- ja jaotusvõrkudesse, eelkõige taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu kiirendamiseks ja konkurentsivõime parandamiseks. Teha täiendavaid jõupingutusi säästva põllumajanduse nimel.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja